



כ"מתנכיים" פרטיוזאניים. אולם פעולת הנקם לא חלחה עם אייכמן ובורמאן. מיסמך סנסאציוני זה, המהווה חלק מן הארכיונים הסודיים של אירגון ההגנה, שופך אור לראשונה על מיבצע מקיף לסילוק השכוננו של העם היהודי עם מרצחי ה.ס.ס. פרטי הגילוי כלולים בעדות רשמית, שנמסרה מפי איש הבריגאדה היהודית לשעצר, שלום גלעד:

אייכמן נחטף ויועמד לדין בירושלים. מארטון בורמאן חוסל על-ידי רופא יהודי בארגנטינה. מנגלה מסתתר אירשם בארגנטינה, כשסוכנים ישראלים ואחרים מחפשים אותו. עשרות נאצים חשובים החלו שוב חוששים לחייהם. הם פוחדים כי מתוך האפלה יגיעו לפתע נוקמים יהודיים — אם כסוכנים רשמיים של ממשלת ישראל, אם

חיים לסקוב ומאיר זורע השתתפו במיבצע בו הוצאו להורג ראשי ה.ס.ס.

האורב גוחז מעליו וכורך את זרועותיו מתחת לסנטרו — על גרוננו — ככעין חניקת-זקיף הפוכה, ובהמשכה של תנועת-החביקה-החניקה, היה האורב נוסל אפרקדן על המזרן, המבלע כל רחש. הנפילה לאחור, תוך הבקת ראשו של הגרמני, היתה חונקת אותו ושוברת את מרפקתו כהרף-עין.

אתו קצין ה.ס.ס. שאשתו ליחיתה אותו עד לטנדר, לא הספיק להוציא אף הגה מפיו, לאחר שרגלו דרכה על מדוכת-הירכתיים של הטנדר. ולפי "השיטה", הרפיתי אני מן המצמד בו ברגע שהרים הגרמני את רגלו השניה מעל הרצפה, והמכונית ניווה קדימה בזניקה. האשה הגרמניה לא חשדה כלל — או לא הספיקה לחשוד — שבעלה איננו כבר בין החיים.

★ ★ ★

אחד הימים נמלטה קצינת ה.ס.ס. מחנה-המעצר אנגלי הסמוך לבסיסנו, שנמצא באותה עת בטריביו (במשולש הגבולות של אוסטריה, איטליה ויוגוסלביה). מאז בואה של הבריגדה-היהודית אל טריביו, הוקם שם מחנה של פליטים יהודים, שאנו דאגנו לנוחיותם ולקיומם.

התגייסי לבריגאדה-היהודית, לא נמנית עם חבריה-הגנה; אולם כאשר קם דבר מטעם המוסדות, ואורגנה קבוצה מיוחדת מבין חבריה-הגנה נאמנים, פנה אלי ישראל כרמי, מרכז הקבוצה, והכניסני בסוד התכנית. הקבוצה, שכל אנשיה שרתו בגדוד השני של הבריגדה היהודית, מנתה את הרס"ר כרמי (שהיה פקודו של שלמה שמיר, המכונה "פיסטוק", בדרגת-הפיקוד הפנימיים, מטעם ההגנה), חיים לסקוב, סגן זרדינסקי (הוא "זר", היום אלוף זורע), משה קרפוביץ, מרסל טוביאס (קצין-קבע מן הצנחנים), דב כהן (איש אצל, שהנהג בהתחששו למיור בריטי בעת הפריצה מכלא עכו), ועוד. בין השאר נמנה על קבוצה זו חבר אחת, בלונדי תמיר בעל חזות "אריה" טהורה, שסייע לנו בגרמנית הרחוקה שבפיו. שמו היה קלאוס, והוא משרת היום בחיל-הים.

כפי שהסביר לנו כרמי את המצב, התנהלו באותה עת פעולות-ינקם של יהודים כנגד גרמנים. פעולות אלה היו ספונטאניות, לא-מאורגנות ובעלות אופי פרוץ. נתקבלה החלטה ב"הגנה לקחת את העניינים לידיה ולהעניש אך ורק פושעי-מלחמה גרמניים שפשעיהם מוכחים ואשר בשל התעסקותם, בעיקר נגד היהודים, עלולים הם להיות מטורים בלא-



הפעילים



לסקוב

זורע

אל המחנה הזה הסתננה קצינת ה.ס.ס. הבורחת, בהעמדה פני פליטה מהונגריה. כפי שכבר אמרתי, סיעה בידינו העובדה, שלבריגדה היתה מטרה-צבאית משלה. לאחר שגילן הבריטים כי קצינה זו נמלטה ממעצרה, הפיצו בכל תחנות המ.צ. את תצלומיה — מפנים וצדונית — שצולמו בעת מעצרה. עברנו במחנה-הפליטים וזיהינו אותה. כאשר פנינו אליה בגרמנית, היתממה ואמרה שהיא יודעת רק הונגרית. זו לא היתה כל בעיה. בחור הונגרי פנה אליה ואמר: "אנייה של מעפילים מהונגריה עומדת להפליג לפלשתינא. ארוי חפציך בשקט ובואי אתנו." היא נאלצה לבלוע את הפתיון ונסעה עמנו בטנדר. בפעולה זו ישבתי עם ורו מאחור ואילו כרמי נהג. הפקודה שנתן לנו כרמי היתה: "כאשר אתרחק למקום נידח די הצורך במרומי ההרים, אצפור בצנפר המכונית. זה יהא האות לסילוקה." וכך היה. צעקתה האחרונה בגרמנית היתה: "ואט איסט לוזי" ("מה העניינים?"). כדי לחדא את מותה, ירה בה כרמי, ואנו שיהינו לגופה ולסביבה אופי של מקרה-אונס אליה.

ברוב המקרים הבאנו את הנאצים אל קריביצורים קטן כהרים. אם היו מערות מבוצרות, נירחתי. רוב הנידונים למוות היו מאבדים את שחצנותם הנאצית בשמעם כי יהודים אנו. "רחמו על אשתי וילדי!" שאלנו את נפשנו כמה צעקות כאלה שמעו אותם נאצים במחנות-ההשמדה, מפי קרבנותיהם היהודיים...

★ ★ ★

עודותינו נמשכו — עד כמה שזכור לי — כמחצית השנה (התאריכים אינם זכורים לי). היינו פועלים כמעט מדי לילה ללילו, והתמדנו בכך עד שעקרנו למקום אחר ופעולותינו פסקו. לא נתפשנו אף פעם אחת, הגם שלפני סוף פעילותנו החלו האנגלים מבינים שמשוה נרמם מתחת לחוטמם, לפי שמספחותיהם של המחוסלים היו מתלוננות על השבעל, האח או האב נלקחו לחקירה במסקדה הבריטית, וטרם חזרו לבתיהם. חושבני שלא ה"טל עלינו חשד מכיון שפעלנו כמ.צ. בריטי, והטנדר שלנו היה חולף ביעף בכבישים שעליהם הטל עוצר-לילה, והיה עובר על-פני מחסומים בריטיים — שלא הגיבו למראה טנדר "משלהם".

בשלהי פעילותנו הגיעו מן הארץ מונדק והתברר מהפלוגה הגרמנית של הפלמי"ח, שאומנו לפעולה נגד גרמנים. הם צורפו אלינו. אולם בחור אחד שבקש לפעול עמנו נחקק בזכרוני יותר מכל האחרים. אביו של אותו בחור (המשרת היום בצבא הקבע, עד כמה שידוע לי; שמו נמחה מזכרוני) היה יהודי, ואילו אמו גרמניה נוצריה. היתה לו אחות שגולה ברות אמה.

כאשר הגיעה שירתנו למרחק של כחמישה קילומטרים מן העיר שטוטגארט, מקום הולדתו, בקש הוא לערוך ביקור בביתו. הוא לקח עמו את תחמקלע סומיגן שלו ואת אופנועו (הוא היה סמל-קשר) ונסע לביתו. אמו ואחותו התכזרו אליו. כאשר שאל היכן אביו, השיבו לו: "מת". בחקירתו הודו האם ואחותו שהאב הושמד בידי הגרמנים. הן לא רצו לומר מי גרם למותו או למסירתו לידי הנאצים. רק באימוי הסומיגן שלו, פצו האם והאחות את פיהן.

כאשר חזר הבחור אלינו, נראה כאדם שעולמו נהרס. הוא בכה כילד. יצאנו עמו, גילינו את האחראים למות אביו וחיסלנו אותם.

כלום מידי הבריטים או האמריקאים. את פושעי המלחמה שפשעו גם נגד בני עמים אחרים, הוחלט למסור לבולשת הבריטית, לטיפול נוסף.

★ ★ ★

תחילה נוקקנו לרשימת חשודים. קיבלנו רשימות בדרכים שונות. לי זכורה דרך אחת. תפשונו פולני ששירת את הגרמנים, דחסנו בו מזון ומשקה, ואמרנו לו: "ידוע לנו שאתה פולני ולא גרמני, ושעשית מה שעשית בחץ מגבוה. אין אנו רוצים לפגוע בך לרעה, אך כדאי להוכיח שאכן מצפונך נקי, שב ורשום לפנינו את שמות הפושעים האמתיים ואת מקומות הימצאם היום." הפולני הנפחד ערך רשימה בת עשרות שמות. לאזר שהיינו מתודאים את אשמת הגרמני החשוד (בדרך כלל התחקינו על עקבות הקצינים הגבוהים יותר בשורות ה.ס.ס.), היינו יוצאים לדרך. היינו מושחים בכוכ את סימני-הזיהוי של הטנדר שלנו, מתחלפים בסימני-הזיהוי, כדי להכביד על זיהוינו במקרה של תקלה — ונוסעים. ברוב המקרים יצאה הקבוצה כולה, והיינו מתחלפים בתפקידים לעתים מוזמנות. בדרך כלל, שימשתי אני כנהג, ואילו קלאוס, ה"ארי" שבחבורה (אביו היה קצין גבוה בגסטאפו; אמו היתה יהודיה; האב הבריח את המשפחה לונדונה כאשר החמירה רדיפת-היהודים בגרמניה, וקלאוס עלה ארצה והתחנך בברוקלין) היה הרובר שלנו. כולנו ענדנו על זרועותינו סרטי מ.צ. אנגליים (בזאת נעזרנו על-ידי העובדה, שלבריגדה היתה מטרה-צבאית משלה).

בהגיענו אל הכתובת שבידינו, היינו מתדפקים על הדלת. איש מאתנו לא היה אומר דבר, לפי שלכאורה לא ידענו גרמנית. קלאוס היה שואל: "האם כאן גר פלמוני? מבקשים לראותו במפקדה הבריטית." בדרך כלל, לא נתקלנו בהתנגדות. היינו יוצאים את מקום-הישיבה, מרחיקים לכת ולבסוף מטיחים בפני הגרמני את האשמותינו ואת ספקי-הדין שהוצא כנגדו מטעם "ההגנה" היהודית — ומסלקים אותו מן הדרך.

במרצת הונגן פיתחנו שיטות שקטות, מהירות ויעילות לטיפול באנשי ה.ס.ס. שנמלו לידנו. אחת השיטות סיעה בידינו, לפחות פעם אחת, לצאת בשלום מ"עסקי-ביש". דפקנו על דלתו של קצין ה.ס.ס. גבוה, ואשתו פתחה לפנינו את הדלת. קלאוס ביקש לקחת את בעלה "למפקדה הבריטית", אך היא נתמלאה חרדה ואמרה שלא תניח לו ללכת. אמר לה קלאוס בנימה בוטחת ופסקנית: "היכנסי אל המטבח והכיני קפה. עד שירתח — נחזיר את בעלך אליך." הגרמני יצא את הבית ופנה אל ירכתי הטנדר, כדי לעלות עליו — וכאן עמדה להשתבש תכניתנו. אשתו נלחטה אליו אל הטנדר. אילו היה הוא נכנס פנימה ומתמלא חשוד — או אילו היתה היא רוצה להחליף עמו עוד מלים אחרות בהיותו בטנדר, היתה תכניתנו מסוכלת. כאמור, סיעה בידינו "השיטה".

הטנדר שלנו היה סגור, במסעינו אלה מכל צדדיו בריעות קנבוס. על רצפתו נפרשו מורנים רבים. באפלולית ששררה בו היה אורב אחד מאתנו — או שניים. כפי שידוע כל מי שעלה אי-פעם על טנדר, נוהג העולה עליו להשעין את רגלו על המדוכה האחורית, לנסות קדימה מתחת ליריעת-הקנבוס וכמו להתגלגל פנימה. אלת הנטיה הטבעית הזאת של הנוף, היה מצל האורב בתוך הטנדר.

בו ברגע שראשו של הגרמני היה משתרכב אל תוך האפלולית, היה

השלכת קופסות גזו לתוך תאי הגזו; זריר קת תינוק לתוך אש, לעיני אמו; רצח בת 14 בסניגון; מתן הוראה לרצוח אסירים שסירבו לכתוב לקרוביהם שהם מקבלים טיפול טוב במחנה. את מעשי הזוועה האיומים ביותר שלו היה מקטש באיצטלה של עריכת ניסויים מדעיים. סיפר לאחר מכן הרוסא ההונגרי, ד"ר מילקוש גיסלי: "בשעת בואו של טראנספורט אחד, הבחין מנגלה בין הבאים באדם גיבן כבן 50. לידו

דוקטור לרפואה — ידע להעריך את הנקודות הדקות יותר של החיים. את פעולות המיון הגדולות ביותר, למשל, היה עורך דוקא בימי-חג היהודיים.

★ ★ ★

העצמות נשדחו לברדין

כתב האישום שהגישה התביעה של העיר הגרמנית פרייבורג, מפורסות ההאשמות נגד מנגלה: המתח אנוש על-ידי הזרקת פגול, בניין או אחר לתוך ורידיהם;